

LGBT komiteen arbejder med lovgivning og rettigheder i relation til LGBT-personer og er partipolitisk uafhængig

CVR: 40636234
komiteen@komiteen.dk

komiteen.dk

Tina Thranesen

tina@thranesen.dk

Martin Iversen Christensen

iverchrist@gmail.com

Søren Laursen

soren@laursen.com

Facebook & Twitter: @lgbtkomiteen

Onsdag den 7. november 2019.

Social- og Indenrigsministeriet
Att.: Lars Thøgersen
lth@sm.dk, cc: familieret@sm.dk

Høring over udkast til forslag til Lov om ændring af lov om Familieretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.)

LGBT komiteen takker for det tilsendte høringsmateriale og fremsender hermed sine bemærkninger.

LGBT komiteen er overordnet set tilfreds med de foreslåede rettelselser, præciseringer og ændringer, der er foreslået i udkastet til lovforslaget, idet vi dog har bemærkninger til enkelte punkter.

Overførsel af forældremyndighed

Lovforslaget indeholder bestemmelser om overførsel af forældremyndighed fx ved dødsfald. Den foreslåede ændring, § 4, nr. 1, giver mulighed for, at en forældremyndighedshaver, der ikke er forælder til barnet, kan aftale fælles forældremyndighed med en af barnets forældre, som hverken er forældremyndighedsindehaverens ægtefælle eller samlever. Dette kan være relevant i regnbuefamilier, fx i en situation, hvor et par bestående af to kvinder har fået et barn med en mand, og hvor den fødende kvinde og manden er registreret som forældre, mens kvinderne har fælles forældremyndighed. Hvis eksempelvis den fødende kvinde dør, kan hendes partner med den foreslåede ordning aftale fælles forældremyndighed med manden.

Dette er meget relevant, da denne familieform er almindeligt forekommende, og da barnet ofte i praksis lever i en slags tokenefamilie med såvel kvinderne og manden og dennes eventuelle partner som de facto-forældre.

Mange familier af denne form har imidlertid valgt at benytte børnelovens § 27 a, stk. 2 til at registrere den fødende kvindes kvindelige partner som medmor. Fra barnets synsvinkel er der ingen forskel – der er stadig tre eller fire de facto-forældre. Men i den samme situation som netop omtalt, vil den mand, der ved en skriftlig erklæring har tiltrådt det juridiske medmoderskab, ikke kunne tildeles forældremyndighed med den foreslåede ordning. Manden er typisk i udgangspunktet barnets genetiske far.

Derfor foreslår LGBT komiteen, at der indføres et ekstra punkt, som tilgodeser en mand i denne situation. Lovforslagets § 4, nr. 1

1. I § 13, stk. 2, indsættes som 3. pkt.:

»Endvidere kan en forældremyndighedsindehaver og en af barnets forældre aftale at have fælles forældremyndighed.«

foreslås ændres til

1. I § 13, stk. 2, indsættes som 3. pkt.:

»En forældremyndighedsindehaver og en af barnets forældre kan aftale at have fælles forældremyndighed. Endvidere kan en forældremyndighedsindehaver og en mand, der ved skriftlig erklæring jf. børnelovens § 27 a, stk. 2 har tiltrådt medmoderskab, indgå aftale om at have fælles forældremyndighed.«

I forlængelse heraf ønskes indsat en præcisering i lovforslagets § 4, nr. 2 vedrørende en mand, der ved skriftlig erklæring jf. børnelovens § 27 a, stk. 2 har tiltrådt medmoderskab. Ganske vist kunne han falde ind under forslaget "andre", men ligesom en efterlevende forælder fremhæves som havende en særlig position, ønsker LGBT komiteen også, at en mand i denne position fremhæves.

LGBT komiteen foreslår derfor følgende ændring af udkastets § 4, nr. 2 om ændring i forældreansvarsloven.

2. § 15, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Dør en forælder, der har forældremyndigheden alene, træffes der afgørelse om, hvem der skal have forældremyndigheden. En efterlevende forælder og andre kan anmode om forældremyndigheden. Er der fælles forældremyndighed, og dør begge forældre, finder 1. og 2. pkt. tilsvarende anvendelse.«

ændres til

2. § 15, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Dør en forælder, der har forældremyndigheden alene, træffes der afgørelse om, hvem der skal have forældremyndigheden. En efterlevende forælder, en mand, der ved erklæring jf. børnelovens § 27 a, stk. 2 har tiltrådt medmoderskab, og andre kan anmode om forældremyndigheden. Er der fælles forældremyndighed, og dør begge forældre, finder 1. og 2. pkt. tilsvarende anvendelse.«

I bemærkningerne til lovforslaget i afsnit 2.1.2.2.1. *Forældremyndighed ved dødsfald* foreslår LGBT komiteen, at der efter "f.eks. den afdøde forældremyndighedsindehavers samlever" inddrages "eller en mand, der gennem skriftlig erklæring jf. børnelovens § 27 a, stk. 2 har fraskrevet sig forælderskabet til barnet", således at teksten bliver:

Nogle af dødsfaldssagerne indeholder en partstvist, men blandt dem vil der være sager, hvor der ikke er tvivl om, hvem der skal have forældremyndigheden. Det drejer sig bl.a. om sager, hvor der er afholdt en samtale med barnet, der klart og utvetydigt har givet udtryk for, hvem det ønsker som forældremyndighedsindehaver, samt sager, hvor den ene ansøger gennem længere tid har haft en nær tilknytning til barnet, f.eks. den afdøde forældremyndighedsindehavers samlever eller en mand, der gennem skriftlig erklæring jf. børnelovens § 27 a, stk. 2 har fraskrevet sig forælderskabet til barnet, og den anden ansøger kun i begrænset omfang har haft kontakt med barnet. Der er således ikke noget til hinder for, at sådanne sager kan afgøres af Familieretshuset.

Børnebortførelse

For børn, der har to juridiske forældre af samme køn, gør der sig særlige forhold gældende i forhold til børnebortførelse. Barnet vil i Danmark have to forældre, mens det i lande, der ikke anerkender forældrepar af samme køn, kun vil have én forælder. Dette har konsekvenser.

1) Hvis et barn af et par af samme køn bortføres fra Danmark til et land, der ikke anerkender forældrepar af samme køn, bliver parten i Danmark ikke anerkendt som part i det land, barnet er bortført til, hvorfor barnet ikke kan udleveres til parten i Danmark i medfør af Haagerkonventionen.

2) Hvis et barn, der i Danmark anses for at have to juridiske forældre af samme køn, bortføres til Danmark fra et land, der ikke anerkender forældrepar af samme køn, vil en tilbagegivelse betyde, at barnet mister en forælder.

Dette står i kontrast til bemærkningerne til lovforslaget (afsnit 2.3.1.1):

Formålet med konventionen er at sikre, at bortførte børn tilbagegives således, at afgørelsen om uenigheden mellem forældrene om forældreansvaret i forhold til barnet kan blive afgjort til barnets bedste i det land, hvor barnet boede på bortførelsestidspunktet. Det må således ikke være muligt for en forælder at bortføre et barn til et andet land, hvor den pågældende forælder har bedre muligheder for få forældreansvaret over barnet.

LGBT komiteen opfordrer regeringen til at overveje, hvordan man sikrer børn med forældre af samme køn i forhold til bortførelse:

- Der kunne indsættes et forbud mod udlevering til stater, der ikke anerkender forældrepar af samme køn.
- Afgørelser om midlertidig forældremyndighed i bortførelsessager efter § 27 i forældreansvarsloven kunne opretholdes, såfremt bortførelse til et land, der ikke anerkender forældrepar af samme køn, er lykkedes.

LGBT komiteens bekymringer er begrundet i en konkret sag, hvor et barn er bortført fra Danmark til Bulgarien.

Navneloven

I udkastet foreslås:

1. I § 4, stk. 4, 2. pkt., § 7, stk. 3, 2. pkt., og § 13, stk. 3, ændres »transseksuelle« til: »transkønnede«.

LGBT komiteen vil indledningsvis citere fra navnevejledningen (VEJ nr. 9040 af 18. januar 2019) udstedt af det daværende Børne- og Socialministerie den 20. marts 2019.

Et grundlæggende princip i navneloven er, at en persons navn i første række er et privat anliggende, og kun i anden række er et spørgsmål, som samfundet har interesse i at regulere. Den enkelte bør således som udgangspunkt have ret til selv at bestemme sit navn, medmindre der er stærke grunde til at hindre den pågældende heri.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=208207>

LGBT komiteen finder, at både de nuværende regler og de foreslåede ændringer i navneloven for transpersoner strider mod dette grundlæggende princip og er unødigt bureaukratiske og omkostningstunge.

LGBT komiteen foreslår derfor følgende ændring af udkastets § 6 om ændring i navneloven.

”1. I § 4, stk. 4, 2. pkt., § 7, stk. 3, 2. pkt., og § 13, stk. 3, ændres »transseksuelle« til: »transkønnede«”

ændres til:

1. I § 4, stk. 4, slettes 2. pkt.: ”Bestemmelsens 2. pkt. giver dog social- og indenrigsministeren mulighed for at fastsætte regler, der for transseksuelle personer gør undtagelser herfra.”
2. I § 7, stk. 3, slettes 2. pkt.: ”Social- og indenrigsministeren kan endvidere fastsætte regler, der for transseksuelle personer gør undtagelse fra bestemmelsen i stk. 2.”
3. I § 13, slettes stk.3: ”Social- og indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om, at personer, der er transseksuelle eller ganske må ligestilles hermed, ikke er omfattet af forbuddet i stk. 2.”
4. Efter § 15 indsættes som ny paragraf:
”§ 15 a. Der kan gøres undtagelse fra bestemmelserne i § 4, stk. 4, § 7, stk. 2 og § 13, stk. 2, om at et navn ikke må betegne det modsatte køn i forhold til den, der skal bære navnet, når ansøgningen om navneændringen ledsages af en skriftlig erklæring om, at navneønsket er begrundet i en

oplevelse af at tilhøre det andet køn. For børn og unge under 15 år kræves forældrenes/værgens samtykke.

Stk. 2. Sådanne ansøgninger om navneændring indgives til og behandles af personregisterføreren i sognet. I de sønderjyske landsdele indgives de til og behandles af personregisterføreren i kommunen."

Som følge af ovennævnte ændringsforslag foretages følgende konsekvensændring i navneloven.

5. I § 16, stk. 2 indsættes "§ 15, stk. 2" før "§ 16, stk. 2, 1. pkt."

LGBT komiteens bemærkninger til ændringsforslaget.

LGBT komiteens ændringsforslag giver den enkelte person ret til navneskift på samme måde, som da det i 2014 blev muligt for en person, som oplever sig som tilhørende det andet køn efter skriftlig ansøgning at få et nyt personnummer (såkaldt juridisk kønsskifte).

LGBT komiteen finder, at det er et privat anliggende for en person at få ændret sit navn, så det kønsligt svarer til det køn, den pågældende oplever sig som tilhørende.

Der findes endvidere ikke forhold, som gør, at det offentlige har interesse i at regulere sådanne navneændringer unødigt bureaukratisk.

LGBT komiteen finder det derfor ikke betænkeligt at give den enkelte person ret til at få ændret sit navn, så det kønsligt svarer til det køn, den pågældende oplever sig som tilhørende.

LGBT komiteen vil også fremhæve, at de foreslåede ændringer udgør en stor besparelse for det offentlige, da der ikke skal indhentes erklæringer fra det multidisciplinære team ved henholdsvis Rigshospitalet eller Aalborg Universitetshospital, om ansøgeren er transseksuel (transkønnet i udkastets ændringsforslag) eller ganske må ligestilles hermed.

LGBT komiteen bemærker, at ændringsforslaget ikke ændrer ved bestemmelserne om navngivning af nyfødte. Ændringsforslaget har alene betydning for personer, som ønsker at ændre et allerede givet navn.

Derfor er der også i ændringsforslaget om indsættelse af en § 15 a i sidste led anført, at for børn og unge under 15 år kræves forældrenes/værgens samtykke. Aldersgrænsen på 15 år anvendes i forvejen i mange sammenhænge.

LGBT komiteen bemærker, at der i transkredse er uenighed om betydning af ordet/begrebet "transkønnet". Nogle finder, at "transkønnet" er en fællesbetegnelse omfattende både transvestitter og transseksuelle, medens andre ønsker, at "transkønnet" erstatter ordet "transseksuel", som de finder seksualiserende på grund af ordets endelse.

LGBT komiteen bemærker endvidere, at ved udarbejdelsen af Sundhedsstyrelsens vejledning "Sundhedsfaglig hjælp ved kønsidentitetsforhold. VEJ nr. 9658 af 16. august 2018" blev ordene "transseksuel", "transvestit", "transperson" og "transkønnet" bevidst undgået. Vi medvirkede selv ved udarbejdelsen.

LGBT komiteens ændringsforslag imødegår definitionsproblemerne, idet det slet ikke bruger "trans-ord", hvilket overordnet er en fordel, da transpersoner dermed ikke kommer til at fremstå som en marginaliseret gruppe, der skal tages særlige hensyn til.

Generelle lovbestemmelser, der ligestiller transpersoner med den øvrige befolkning, er bedre end særbestemmelser alene gældende for transpersoner.

Med venlig hilsen
LGBT komiteen

Søren Laursen

Tina Thranesen